

Kunszentmártoni Települési Értéktár határozatai

6/2022.(II.2) KTÉB számú határozat

A Kunszentmártoni Értéktár Bizottság a **„Csengedi színes hímzés és a Csengedi Hímzőkör”** megnevezésű javaslatot jelen határozattal felveszi a Kunszentmártoni Települési Értéktárba.

Kunszentmárton, 2022. február 2.

Erről értesülnek: Kunszentmárton Város Képviselő Testülete

Dr. Barna Gábor elnök

Javaslat
a kunszentmártoni települési értéktárba történő felvételhez

Csengedi színes hímzés és a Csengedi Hímzőkör

Készítette

Név: Barna Gábor

Aláírás

Település, dátum: Kunszentmárton, 2022. január 25.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslattevő (személy, intézmény, szervezet, vállalkozás) neve: Barna Gábor

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó adatai:

Név: Barna Gábor

Levelezési cím: 1114 Budapest, Bartók Béla út 37. I/7.

Telefonszám: 06-209206122

E-mail cím: gabornadr@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. a nemzeti érték megnevezése

Csengedi színes hímzés és a Csengedi Hímzőkör

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet

ipari és műszaki megoldások kulturális örökség sport

természeti környezet turizmus és vendéglátás

3. A nemzeti érték föllelhetőségének helye: Kunszentmárton

4. Értéktár megnevezése

települési tájegységi megyei külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A Csengedi Népművészeti és Hagyományörző Közhasznú Egyesületet Ország László népművészet mestere 2002-ben azért alapította, hogy Kunszentmárton és térsége polgári és paraszti textil hagyatékát gyűjtse össze, és abból hozzon létre ma is használható értéket. A közösségnek a Helytörténeti Múzeum adott lehetőséget a kutatások és feldolgozások színterének.

Kunszentmártonban nem alakult ki olyan tehetsős polgári réteg, amely áldozni tudott volna önálló textilkultúra létrehozására. A kutatások során a csoport vezetője szerencsésen nyúlt a város egyik ikonikus fazekas mestere – Bozsik Kálmán- anyagának gyűjtéséhez. Bozsik Kálmán (1872-1959) a szecesszió idején kezdte munkásságát, és mestereit túlszárnyalva önálló díszítőmódot alakított ki, mely a polgárság igényét elégítette ki, és a vásárlóin kívül számtalan kiállításon sikerrel szerepelt. Egyik sikere a Milánói világkiállítás volt 1906-ban, melyen az ország három legjelesebb keramikusa közé sorolták. (Itt kapta kiválóságá jelölésére a „műfazekas mester” elnevezést.)

Ez a motívumkincs találkozott Ország László kreatív látásmódjával, és a csoport kun-jász-úri-hálósipke-rábaközi és egyéb hímzések mellett a kerámia mintaelemeiből készült motívumokat is kezdték hímezni. Nem csak a múzeumban, hanem a városban található több középületen és magánházon ma is található Bozsik kerámia, valamint a

magánygyűjteményekben található motívumok összegyűjtésével került összeállításra a szecesszió virágainak mintagyűjteménye.

Ez a mintagyűjtemény az alapja a **„Csengedi színes hímzés”-nek, mely ezentúl Kunszentmárton helyi hímzés specialitása.**

(A Magyar Néprajzi Társaság Gyűjtő Szakosztály pályázatán kiváló minősítést kapott Ország László: A felszentelt gyermek c. dolgozata mely a hímzéstípus kialakulás dokumentálását tartalmazza. Meg kell említeni, hogy az Iparművészeti Lektorátus is örömmel fogadta az új hímzéstípus megjelenését, a kreativitás egyediségét, amely a mai időkben már ritkaság. (Az elnevezés a kreatív alkotóhoz köthető, mivel Bozsik Kálmán idejében csak a kerámia létezett, és ebben az esetben nem kerámiában él tovább.)

A kerámia mintakincsének feldolgozása a 2010-ben elkészült katolikus miseruha és a liturgiához kapcsolódó oltárterítő és alátétek elkészítésében valósultak meg, ahol a mintaelemek összessége jelen volt. A miseruhát Dr. Ternyák Csaba egri érsek szentelte fel 2010.november 7-én a kunszentmártoni nagytemplomban celebrált Márton napi miséje keretén belül. A csoport és a város lakossága szívesen alkalmazza a motívumokat lakásbelső, ruhadíszek, terítők díszítésére a szecesszió virágait.

A hímzsminták bemutatása 2010-től a Budai Várban megrendezésre kerülő Mesterségek Ünnepe c. rendezvényen, helyi és regionális kiállításokon, bemutatókon, valamint a 2015-ben rendezett Milánói EXPO-n bemutatott 50 darabból álló kollekción reprezentálta a kunszentmártoniak új díszítő módját.

A hímzőcsoport tagjai: Ország László népművészet mestere
Blénesi Imréné, Busai Andrásné, Csécei Lászlóné, Karácsony Józsefné, Karsai Jánosné
Mucsi Józsefné, Ország Lászlóné népi iparművész, Várkonyi Erzsébet.

6. Indoklás az értéktárba történő fölvétel mellett

A „Csengedi színes hímzés” mint maradandó értéket létrehozó és továbbvivő tevékenység a kunszentmártoni települési értéktár maradandó eleme.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

<https://csengedi.hu/>

<http://www.e-government.hu/digitalcity/entity/entityEvents.jsp?efm=AAABAEYL&dom=AAAATEQG&prt=AAAAVKKM&egd=AAAALMBC>

Ország László: A magyarországi fehérhímzések.

Ország László: A kunok hímzett virága.

Ország László: Csengedi mintakönyv.

Ország László: Lószörből ékszer.

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: <https://kunszentmarton.hu/telepulesi-ertektar>

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat.